

30 Μαΐου 2016

Όταν η νίκη στους Ολυμπιακούς Αγώνες ήταν ιδιοτελής

Επιστήμες / Φιλοσοφία

Κωνσταντίνα Γογγάκη, Επ. Καθηγήτρια Παν/μίου Αθηνών

Η νίκη στους αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες διεκδικήθηκε με ιδιαίτερο ζήλο όχι μόνο από κοινούς θνητούς, αλλά και από εύπορους πολίτες, από βασιλείς, ακόμη και από τυράννους, οι οποίοι ονειρεύτηκαν με το ίδιο πάθος τον ολυμπιακό κότινο. Το άθλημα στο οποίο συνήθως έπαιρναν μέρος ήταν οι ιπποδρομίες, στις οποίες βέβαια δεν συμμετείχαν οι ίδιοι ως αναβάτες, αλλά συμμετείχαν δια των ηνιόχων τους. Η διεκδίκηση, ωστόσο, της ολυμπιακής νίκης από τους αριστοκράτες ή τους ηγεμόνες, δεν είχε ως κίνητρο το ολυμπιακό ιδεώδες, αλλά είχε ιδιοτέλεια, καθώς απέβλεπε στην προβολή του πλούτου και της δύναμής τους.

Για λόγους πολιτικής και προσωπικής φιλοδοξίας πήρε μέρος στους Ολυμπιακούς Αγώνες και ο Ιέρων, ισχυρός τύραννος των Συρακουσών, μιας σημαντικής πόλης της Μεγάλης Ελλάδος. Ο Ιέρων συμμετείχε στους αγώνες αρματοδρομίας, κατά τον 5ο π.Χ. αιώνα. Η εμφάνισή του προκάλεσε το κοινό αίσθημα, λόγω της πολυτέλειας και της επίδειξης του πλούτου του, ωστόσο, μόνο ο Θεμιστοκλής αντέδρασε στη συμμετοχή του, χωρίς, ωστόσο, η παρέμβασή του να έχει απήχηση. Ο Ιέρων ανακηρύχτηκε ολυμπιονίκης, και κατά εντολή του ο Πίνδαρος του έπλεξε το εγκώμιο, όπως άλλωστε και ο Σιμωνίδης και άλλοι ποιητές.

Ο Ιέρων προέβη και σε εξαγορά της ολυμπιακής νίκης για λόγους πολιτικής εκμετάλλευσης, καθώς θέλοντας να εξασφαλίσει όσο το δυνατόν περισσότερες αθλητικές επιτυχίες, δωροδόκησε τον Κροτωνιάτη Αστύλο, αθλητή του σταδίου

και του διαύλου (73η και 74η Ολυμπιάδα π.Χ.), και στην επόμενη Ολυμπιάδα (480 π.Χ.) αναγορεύτηκε νικητής ως Συρακούσιος. Το αποτέλεσμα ήταν οι Κροτωνιάτες να εξοργιστούν σε τέτοιο βαθμό, ώστε να τιμωρήσουν σκληρά τον δωροδοκηθέντα.

Παρά τη στάση αυτή του Ιέρωνα και τη σκληρή δράση του ως τυράννου, ο Πίνδαρος, ο Βακχυλίδης και ο Σιμωνίδης τον αποθέωσαν για την ολυμπιακή του νίκη, έναντι αδράς αμοιβής. Οι ποιητές αυτοί κατηγορήθηκαν για φιλοχρηματία - επειδή οι ποιητικοί έπαινοι των νικητών αμείβονταν γενναία- και, επίσης, για τη σύναψη φιλικών σχέσεων με τυράννους, όπως ο Ιέρων. Εξάλλου, η συμμετοχή του Ιέρωνα και των άλλων τυράννων στους Ολυμπιακούς Αγώνες αποτέλεσε και ένα από τα ισχυρά ερείσματα για την κατηγορία ότι οι αρχαίοι αγώνες δεν απευθύνονταν στις λαϊκές τάξεις, αλλά στις ανώτερες κοινωνικά τάξεις, στους αριστοκράτες.

Παρατήρηση: Το άρθρο είναι η περίληψη του πρώτου μέρους της διάλεξης «Τριλογία του τυράννου Ιέρωνα» (Α' μέρος: Η σχέση του τυράννου των Συρακουσών Ιέρωνα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες), της Επίκουρης Καθηγήτριας του Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών Κωνσταντίνας Γογγάκη, που πραγματοποιήθηκε σε εκδήλωση της Εταιρείας των Φίλων τού Λαού, στο πλαίσιο της θεματικής ενότητας «Ξενοφών και παιδεία» . Η κ. Γογγάκη ήταν προσκεκλημένη του Ομότιμου Καθηγητή Φιλοσοφίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Λεωνίδα Μπαρτζελιώτη.

<http://bitly.com/1qWMaj3>